

נראדה אור

פרשת צו - פרה תשי"ד

גליין ריה שנה ה

באור רבוה"ק מלעכוויטש קודיענו

{ שניני אור }

כיצד עבר חג הפורים - וימי הפורים האלה לא יעברו, עלינו רק להתבונן במה החג ממשיך ללוות אותנו.

האמת שפורים הוא חג שאי אפשר לא להמשיך אותו. כאשר אומרים חז"ל שקבלת התורה בסניני היתה מתוך כפיה ובימי אחשורוש קבלו ישראל את התורה באהבה ורצון, בהכרח שיום הפורים מקריין מאן ואילך על כל צורת קיום המצוות שקבלנו באהבה ביום הזה.

אמנם מקום להתבונן - האיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הלא בסניני קבלו עליהם ישראל קיום כל המצוות ואחת ממצוות התורה היא ואהבת את ה' אלקיך וכפי שדרשו חז"ל עשה מצוותי מאהבה, הכיצד אם כן ניתן לומר שעד לימי מרדכי ואסתר קיימו את המצוות בכפיה.

אבחנה דקה בנפש יש כאן - פעמים עוסק האדם בקיום רצונו יתברך באהבה ורצון, אמנם לכשתבחון עומק נפשו תמצא שלמרות האהבה וההתלהבות בעצם מעדיף היה להיות פטור. אמנם לאחר שהוא כבר חייב במצוה הוא מקיים אותה בשלמות גם מצד הרגשת הלב, אבל בעומק עומק הלב כמוס רצון להתפטר.

ומה האמת - רוצה או לא רוצה, אוהב או לא אוהב, מצד הנשמה ומצד השכל שידוע את האמת חושק הוא לעשות רצונו יתברך, אך סוף נמצא הוא בגוף שמתקשה לוותר על רצונותיו ונוחיותיו וממנו ההרגשה הדקה שעדיף היה להתפטר מכל הסיפור.

העולם כיום דוגל כמעט כולו בשיטת הדמוקרטיה. האמת - ביאר מרן אדמו"ר שליט"א - שדמוקרטיה הוא רצונו הטבעי של הגוף הגשמי החפץ לעשות ככל העולה על רוחו - כרצון איש ואיש אך התורה ממש לא דמוקרטית, התורה מכתביה מה לעשות ואיך - בכל זמן ובכל מצב, מובן אם כן שלגוף קשה לשמוח בקבלת עול תורה ומצוות.

כל זאת עד לימי מרדכי ואסתר, אך מאז אירע נס הפורים בתוך לבושי הטבע ונודכך הטבע הגשמי כדברי הקדושת לוי, התעלה הגוף והבין אף הוא שהטוב האמיתי הוא עבודת ה' ודבקות בו, ומאז היהודי לא רק מקיים את המצוות מאהבה אלא גם מקבל אותם ברצון ובאהבה, שמח בכל לבו בזכות הגדולה - אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו.

הוסיף אדמו"ר שליט"א כי צדיקים אמרו שגוף ר"ת גוף וויל פרעס'ן, גוף וויל פאפ'ן, גוף וועט פוילן [- מלשון רקב]. אמנם מפורים ואילך הגוף משתנה ומעתה גוף וויל פורים, גוף וועט פועל'ן, הגוף רוצה את הארת הפורים המזוככת אותו והוא אף יפעל בעצמו לקבל עול תורה באהבה.

לא נשלה את עצמנו שמהיום נעלמים הקשיים, אך לאחר פורים מרומים ומזכך שכזה ודאי שמשוה השתנה, הגוף כבר אינו אותו גוף, גוף וויל פורים.

{ זנרות קודש }

טהרת הפרה על ידי עסק התורה

ודאי שייכת בכל זמן לזכור מעשה עמלק, כדברי חז"ל (מגילה יח.) 'זכור' (דברים כה יז) - יכול בלב, ת"ל 'לא תשכח' - הא שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים 'זכור' בפה. וכן בפרשת החודש הננו מתפללים שיבנה ביהמ"ק ונזכה השתא להקריב קרבן פסח כמשפטו.

אמנם בקריאת פרשת פרה הלא אף אם יבנה המקדש במהרה לא נהא יכולים להטהר מיד באפר הפרה, כי צריכים תינוקות שנתגדלו בטהרה כדאיאתא בגמרא (2), א"כ מה ענין קריאתה בזמן הזה. ובאוהב ישראל איתא שהוא על דרך 'ונשלמה פרים שפתינו', שכיון שאין לנו אפר פרה אנו מטהרין עצמנו בתורה.

טהרה ודבקות על ידי יגיעת התורה

הביאור בזה כי ענין הטומאה הוא ריחוק מהשם יתברך, ועל ידי אפר הפרה זכה האדם לחדש קרבנו ודבקותו ביוצרו. ובזמן הזה יכול לזכות לטהרה וקרבת אלקים על ידי עסק התורה, כמאמר רז"ל (ברכות ה.) משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, שהאופן היחיד לקרב נפשו להשם יתברך על ידי ד' אמות של הלכה המטהר מכל טומאה וריחוק. ולזה כתבה תורה בפרשת פרה 'זאת התורה אדם כי ימות באהל', לדרוש שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כי בזמן שאין אפר הפרה האופן לזכות לטהרה רק על ידי עסק התורה, והאופן שתטהר נפשו בעסק התורה דייקא על ידי שממית עצמו עליה.

המשיך בעמוד הבא >>>

וידבר ה' אל משה לאמר, צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' (ו a-b).

ברש"י אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

בספה"ק פירשו שצריך לזרז ביותר על שמירת המחשבה מפני שאין לה כיס לסגרה כשאר אברים שבראש. ובנעם אלימלך פירש שצריך ביותר זירוז בעבודת ה' שלא יעסוק בה בעצלות ובדוחק שלא ברצון והוא הנקרא חסרון כיס, עיי"ש.

'זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה' וגו', (במדבר יט ב) ובהמשך הכתובים (פסוק יד) 'זאת התורה אדם כי ימות באהל' וגו', ודרשו חז"ל (ברכות סג.) על זה אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. יש לבאר מה ענין דרשה זו לפרשת פרה אדומה.

טעם קריאת פרשת פרה

יש להתבונן בענין קריאת פרשת פרה כי שאר ג' פרשיות שקורין בחודש הזה שייכות גם בזמן הזה, כאשר בפרשת שקלים יש לכין שיבנה הקב"ה ביהמ"ק במהרה ונזכה עוד בשנה זו להביא תרומת השקלים, פרשת זכור

נפש תחת נפש

בליל שבת קודש אחר קידוש אמר, 'הוא העלה על מוקדה' (א ו), כתיב הוא וקרינן היא בחיריק.

כי איתא בספרים הקדושים (ראה רמב"ן א ט; ספר החינוך מצוה צה) שהמקריב קרבן צריך לצייר בנפשו שבאמת הוא מחויב שיעשו עמו בעצמו כל מה שעושים עם הבהמה, רק השם יתברך ברוב רחמיו צוה להקריב בהמה תחתיו. וזה הטעם 'הוא העלה', היינו הוא צריך להיות, והבהמה ניתנת תחת נפשו, ולכן היא העלה, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תרע"ז)

ענין ממית עצמו איתא בספה"ק שאינו רק במי שמוסר כל מציאותו להיות כל עסקו רק בתורה, כי אף בכל ענין שלומד מתוך שבירת הרצון נקרא ממית עצמו, כדרך מה לי קטלא פלגא מי קטלא כולה (בבא קמא סה.). אמנם הזוכה שתורתו אומנותו ודאי שייך אצלו ממש ממית עצמו עליה על ידי שעוסק בתורה בהתמדה וביגיעה בסדרי הלימוד הקבועים, ואף בין הסדרים קובע לו זמן ללמוד כי הקביעות שלא בזמן סדר הרגיל הוא קביעות עתים לתורה באמת. ועל ידי שעוסק בתורה בהתמדה ובחשק באהבה וביראה ומתוך התבוננות מה לומד ועבור מי לומד, זוכה להטהר בתורה כדרך שנטהרו באפר הפרה בזמן שביהמ"ק קיים.

אמנם תנאי מוכרח לזכות לטהרת התורה שישפיל עצמו בתלמודו, כי אם מגיס דעתו שסובר מי ידמה לי ומי ישוה לי שהנני הוגה תמיד בתורה, מתרחק על ידי מהשם יתברך ל"ע ואין טהרת התורה נמשכת בנפשו. רק על ידי שמכניע עצמו ומתבונן בחסד ה' עליו שאף במצבו השפל זוכה ללמוד וללמד דברי אלקים חיים מפני תנאים ואמוראים קדושי עליון, נמשך עליו קדושת התנאים והאמוראים ונפשו נטהרת מכל טומאה ומתקרבת ליוצרה.

כמה מעלות בהתעוררות על ידי התורה

והנה פעמים זוכה היהודי לקדושה מלעילא ונתעורר לבו להתחדש בעבודתו, אמנם כמה מעלות יש בעת נתעורר לבו על ידי יגיעתו בתורה. כי בהתעוררות הבא מלעילא כיון שאין נפשו מטוהרה אין ההתעוררות בעומק הנפש ואזי יכול היצר לפתותו שאמנם צריך להתחזק בעבודת יוצרו, אבל יכול לדחות התחזקות לזמן אחר ואין צריך להתחזק דוקא עתה, אמנם בעת זוכה לטהר נפשו על ידי קדושת התורה **נתעורר לבו באמת לעבודת הבורא ואין בכח היצר לדחותו לזמן אחר.**

ובדרך זו שהמתעורר בכח עליון בעוד לא זיכך נפשו על ידי התורה, אין ההתעוררות בר קיימא בנפשו ואחר איזה זמן נסתלק ממנו הרגשת החשק וההתחדשות בעבודתו, אבל המתעורר בכח קדושת התורה עומדת ההתעוררות בנפשו לאורך ימים. ועוד זאת שבהתעוררות מלעילא אף שחפץ לעשות רצונו יתברך יכול היצר לסמא עיניו מלידע ולהבחין בין טוב לרע, כאמור הכתוב (ישעיהו ה ב) 'הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור

לחושך שמים מר למתוק ומתוק למר', אבל המתעורר על ידי עסק התורה נתיישר שכלו בשכל התורה להבחין באמת בין טוב לרע.

זהו מה דאיתא בירושלמי (מגילה ג ה) רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה בדין הוא שתקדים החודש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל. פרה מורה על עסק התורה כדכתיב בפרשת פרה 'זאת התורה אדם כי ימות באהל, והחודש מורה על התעוררות והתחדשות בעבודת הבורא. ובאמת צריך היה שיתעורר לעבודת הבורא קודם שבא לעסוק בתורה לדבק נפשו בהשם יתברך, ולמה פרה קודמת מפני שהיא טהרתן של ישראל, ודייקא על ידי שמטהר נפשו בעסק התורה תהא התעוררותו כראוי וכנכון בכל ג' דברים הנ"ל.

זירוז מיד ולדורות – על ידי התורה

זהו ביאור הכתוב 'צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה', דאיתא בנעם אלימלך בפרשתן 'זאת תורת העולה' מורה על העוסק בתורה לשמה שעולה לנחת רוח לפניו יתברך, ועל זה פירש"י אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות אר"ש ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חסרון כיס, שעל ידי עסק התורה בכונה נכונה זוכה להתעוררות הלב לעסוק בעבודתו יתברך בזריזות ובחשק, וכדברי הנעם אלימלך שלא יעסוק בה בעצלות ובדוחק שלא ברצון.

ומעלת ההתעוררות שעל ידי התורה שהיא מיד ולדורות, שנזרז מיד לעסק העבודה ואין כח ביצר להדחות לזמן אחר כיון שנתעורר בפנימיות הנפש שנטהרה בתורה, וכן שמתקיימת לאורך ימים ועומדת לדורות ואינה מסתלקת ממנו. ועוד זאת שעל ידי התורה מתיישרת מחשבתו ומקבל שכל נכון להבחין בין טוב לרע, והוא נרמז במה שאמרו ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חסרון כיס שקאי על המחשבה שאין לה כיס כנ"ל.

עומדים עתה בתוך שלושים יום קודם החג וכבר העת להכין עצמו לקבל קדושת החג, ורק על ידי שמטהר נפשו בעסק התורה אם בהלכות החג ואם בענינים אחרים תהא נפשו כלי מוכן לקבל הארות החג.

יעזור השם יתברך שנזכה ללמוד תורה לשמה והאר עינינו בתורתך, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. ונזכה ללמוד באהבה ביראה בשמחה ובהכנעה, ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

צו - פרה תש"ס, רעוא דרעיון

תרומת הדשן - המשכת הקדושה לענינים הגשמיים

והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמנו אצל המזבח (א.ו).

יש לברר מצוות תרומת הדשן בדרך רמז, כי אחר שזוכה האדם לקיים מצוה יכול לסבור שכיון שסיים לקיימה שוב אינו שייך לאורה וקדושתה. אמנם האמת שאף אחר קיומה עדיין רושם קדושתה בנפשו ובכח זה יכול לקדש עצמו אף בעסקו בעניני עוה"ז, כדברי המשנה (אבות ו יא) כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו.

זהו ענין תרומת הדשן שאחר שהקריב עולה להשם יתברך וכבר סיים הקרבתה מצוה להרים מדשן העולה - 'ושמו אצל המזבח', מזבח מורה על דבקוה בהשם יתברך בעבודתו, ואצל המזבח על העסק בעניני רשות והיתר שקרובים אל הקדושה ועומדים אצל המזבח. ובהנחת הדשן אצל המזבח מורה שעדיין קדושת המצוה בקרבו, ועל ידי זה יכול להמשיך הקדושה אף לענינים אלו שאצל המזבח.

בזה יש לפרש המסורה בג' כתובים שנאמר בהם 'ונשמע', 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע' (כד ז), 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש' (כח לה), 'ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מדינות מלכותו' (אסתר א כ). נעשה ונשמע מורה על עסק התורה והמצוות בקבלת עול מלכות שמים, ועל ידי זה זוכה ונשמע קולו בבואו אל הקודש שאף אחר קיום המצוה יתעורר על ידי קדושתה לאהבה ודבקות בהשם יתברך בבואו עוד להתפלל ולעסוק בתורה ומצוות, ולא זו בלבד אלא אף ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מדינות מלכותו, שיוכל להאיר מלכותו יתברך ולקדש אף כל הענינים שאינם דבר מצוה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, צו תשע"ט, ליל שבת

מאורי אור

פרשת צו - פרה באור רבותינו

טהרת הפרה בזמן הזה כבזמן הבית ממש

בשבת פרשת פרה אמר, שצריך להאמין שכשם שנטהרים באפר הפרה ממש להקרבת הפסח ממש, כמו כן נטהרים בזמן הזה בקריאת פרשת פרה כל אחד ואחד לפי מדרגתו להארת הפסח ולקדושת כל אחד ואחד לפי בחינתו בקדושה.

בית אהרן (קמ"ד).

צריך להאמין ולכוין בעת קריאת פרשת פרה שנטהרין נשמותינו על ידי זה, וכמו שכתוב (הושע י"ג) 'ונשלמה פרים שפתינו'. כדי שיוכלו לקבל קדושת החג, על כן קורין זה קודם פסח.

דברי שלום (דרוש לארבע פרשיות)

ימך כאזוב ויטהר

אל תחזיק טובה לעצמך

'אשר לא תגלה ערותך עליו', כי תפול ממדרגתך ח"ו. כמו שכתבתי לעיל בשם זקני, 'יעלו שמים' - שסובר שהוא עולה שמים, אזי 'ירדו תהומות' ח"ו. הרחמן יקרבו לעבודתו יתברך שמו.

דברי שלום (פרשת משפטים)

כל הענין של פרה אדומה רומז לענוה

זאת חוקת התורה (י"ב).

שמעתי ממורי אבי אדמו"ר נ"ע 'זאת' הוא מעוט - רומז לענוה, זה היא 'חוקת התורה'. כי כל הענין של פרה אדומה רומז לענוה, כמו שכתב רש"י (פסוק כ) על (פסוק ו) 'ולקח הכהן עץ ארז ואזוב. וכמו שאומרים הצדיקים 'לטמא טהורים ולטהר טמאים' (פייט לשבת פרה), כי מי שידוע שהוא טמא נטהר ומי שסובר שהוא טהור טמא ודפח"ח.

דברי שלום

לטהר טמאים ולטמא טהורים באמירת קדוש

על עצמו

לטהר טמאים ולטמא טהורים באומר קדוש (יצירות לפרשת

פרה).

שני פנים יש באומר האדם על עצמו שהוא קדוש. בעת שנשבר לבבו בשפלות מצבו וכדי להתחזק בעבודתו מרומם עצמו באמירה שבכל מצב קדוש הוא מחמת חלק הנשמה שבקרב, אמירה זו מטהר טמאים. אבל אם אומר על עצמו קדוש מתוך שרם לבבו ומתגאה בעבודתו ובמעלתו, אמירה זו ח"ו מטהר טהורים.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שמיני - פרה, תשע"ד

משפיל גאים ומגביה שפלים

סח מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע: אלע מידות איז היינט אין גלות און בהסתר, נאר די מידה פון 'משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום', איז בהתגלות היינט אויך [כל מידות השי"ת הם בימינו בהסתר מלבד המידה של 'משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום'].

מדרגות גבוהות רק ע"י שפלות

עוד בשמו ז"ל: כשאדם רוצה להשיג מדרגה עליונה, צריך שישפיל עצמו. משל למי שרוצה לזרוק אבן לגובה, כמה שמשפיל ידו יותר למטה, כך יוכל לזרוק האבן יותר גבוה. כן העבדות - השפלות היא הגבהות [מלשון המדרש (ויקרא רבה א ה): הלל אומר, השפלות היא הגבהות. מה טעם, 'המגביה לשבת המשפילי לראות' (תהלים ק"ג ה-ו)].

אנשי לעכוויטש בשפלות תמיד

מרן הר"ן מלעכוויטש ז"ע אמר: דער טאטע האט דורך געפירט זיינע מענטשן דורך א ראד, זיי זאלן ניט וואקסן [אבי - הס"ק ז"ע העביר את חסידיו תחת מכבש, שלא יגדלו בעצמם].

מרן הפ"ק ז"ע

האדם עולם קטן

באמצע המאמר הזכיר מה שכתב בזוהר הקדוש פרשת חיי שרה מאן דאיהו רב איהו זעיר, ומאן דאיהו זעיר איהו רב. והגיד בשם הרבי רבי נח מלעכוויטש נ"ע כי האדם הוא עולם קטן. אם הוא בעיניו לעולם הוא קטן ואם בעיניו קטן הוא עולם.

זכר צדיק (ז).

דרגת שפלותו של מזהרמ"מ מוויטעבסק ז"ע

סיפר עוד כי הרב הקדוש רבי ישראל מרוזין נ"ע הקשה מדוע היה צריך הרב הקדוש ר"מ מהארדאק לחתום עצמו השפל באמת, ממה נפשך אם הוא שפל באמת איך חותם עצמו במעלה זו. ותירץ הרב הקדוש מרוזין נ"ע כי כל כך היה שפל באמת כי לא ידע כלל שהוא מעלה. ואמר כי הרב הקדוש ר"מ מהארדאק הגיד כי אי אפשר לחתום עצמו השפל באמת, אם לא שחבירו יוליכו בחוטמו בכל הרחובות והשווקים ולא יתפעל מזה כלל.

שם (י).

שפלות היא העצה לא ליפול ממדרגות

ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו (כ כג). שמעתי בשם הצדיקים, שלא יעלה במדרגה גבוה ממנו בעבודת ה', כדי שלא יפול. וכמו ששמעתי בשם זקני הרה"ק אריה דבי עלאה מה"ר מרדכי מלעכוויטש נ"ע, 'יעלו שמים' (תהלים ק"ו), מפני שהם בבחינת יעלו שמים, על כן ירדו תהומות.

ונראה לי להטעים הפסוק על דרך זה, כי העצה שלא יפול הוא לב נשבר, היינו אחר שהשי"ת עוזר לו ומאיר לו ובא לאיזה מעלה אזי צריך להשפיל את עצמו ביותר, כי כל מה שמבין יותר גדולת הבורא, מכיר ביותר שפלות עצמו ומרגיש יותר מרירת החטא כנגד מי חטא. .. לזה רומז הכתוב 'ולא תעלה במעלות על מזבחי', על לשון מלבד, כמו (ויקרא ג ד) 'היותרת על הכבד על הכליות'. 'מזבחי' רומז לשפלות והכנעה, וכמו שכתוב (תהלים נ"ט) 'זבחי אלקים רוח נשברה'. בלי הכנעה לא תעלה במעלות,

כפרת הקרבנות ע"י ההכנעה

להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני (ז, לח). על פי מה שאמרו חז"ל (סוטה ה:) גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא כאלו הקריבו כל הקרבנות כלם, שנאמר (תהלים נ"ט) 'זבחי אלקים רוח נשברה'. וזהו במדבר סיני, היינו שיקריבו כל הקרבנות בבחינת מדבר סיני היינו ענוה ושפלות, כידוע מה שאמרו חז"ל (עירובין נ"ד) אין התורה מתקיימת אלא מי שמישים עצמו כמדבר שהכל דשין בו. וגם סיני הוא בחינת ענוה נמוך מכל ההרים, ועל זה האופן יקריבו את קרבניהם שיהיו בבחינת מדבר סיני, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תרע"ז)

שפלות עצמו וגדולת הבורא

במשנת הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע

ליומא דהילולא קדישא כ"א אדר

הנה ידוע ומזכר בספרים וביחוד בספר נועם אלימלך מהעיקר וכלל הגדול להחזיק בשני המדרגות שהוא רוממות א-ל ולחשוב תמיד מחשבות מרוממות אלקותו ית', ולעייין ג"כ בשפלות עצמו.

באר משה (פרשת בראשית)

שמעתי מפי הקדוש המנוח הרב מוה"ר מאניפאלי, שפעם אחד היה מתווכח עם אחיו המפורסם מו"ר אלימלך. שאחד מהם אמר שהעיקר הוא שיהיה האדם מקודם שפל רוח לתכליתו, עד שמגודל השפלות יבא אחר כך להבין גדולת הבורא ברוך הוא. ואחד מהם אמר בהיפוך שיסתכל מקודם בגדולת הבורא ברוך הוא ומצד זה יבא אחר כך להכרת שפלות עצמו על נכון. ושאלו את הרב המגיד מוריני הרב דובער זצוק"ל שיכריע ביניהם עם מי האמת, וצדקו יחדיו דברי שניהם בעיניו, ואמר שאלו ואלו דברי אלקים חיים הם. אך מדרגה זו שחושב מקודם שפלות עצמו, היא מדרגה הגדולה מחברתה.

תשואות הן (ליקוטים)

טהרתן של ישראל למעלה מטעם ודעת

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יו"ד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע - כ"ג אדר ב' תשע"ד

צריך להתבונן ולטהר עצמו קודם הפסח

בזה יבוארו דברי המדרש (שמות רבה י"ב ב) נאמרה 'חוקה' בפרה - 'זאת חוקת התורה' (במדבר י"ב ב), ונאמר 'חוקה' בפסח - 'זאת חוקת הפסח' (שמות י"ב מג), איני יודע מי גדול ממי וכו', הוי אומר חוקת הפרה גדול שאוכלי הפסח צריכים לה. כי בפסח נתגלה גודל אהבת הבורא יתברך לישראל למעלה מטעם ודעת, כנאמר בהגדה 'מצה זו שאנו אוכלים על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממ"ה וגאלם', ובגודל הגילוי זוכה כל איש יהודי להרגיש אהבת הבורא אליו ונתערור באהבה גדולה להשם יתברך, כדאיתא ממרן הרא"ש מסטאלין שמי שאינו מרגיש התערורות תשובה בליל התקדש החג הוא מאותם שמתו בשלשת ימי האפילה.

אמנם בכדי שתאיר האהבה בעומק הנפש ותעשה בו רושם צריך להכין עצמו מקודם, שירצה וישתוקק לדבק נשמתו בהשם יתברך באהבה ויקדש גופו ואבריו על ידי זיכרון החומר וביותר על ידי עסק התורה. וזהו חוקת הפרה גדולה שאוכלי הפסח צריכים לה, כי אף גילוי האהבה שבפסח שהוא בחינת חוק למעלה מטעם ודעת צריך לחוקת הפרה, שיטהר ויזכר עצמו מקודם בחינת חוק כדרך שנקראת מצוות הפרה חוקה, כפי שנתבאר שענין הטהרה כדי לגלות אור הנשמה הוא כחוק בלא טעם והשגה.

שמחת יום ההילולא

זהו ענין ההילולא והשמחה ביום השנה להסתלקות הצדיק לעולם העליון, דאיתא בשל"ה הק' (תולדות אדם בית חכמה תנינא ב) שענין תענוג גן עדן הוא שבכל מצוה יש תענוג גדול לנשמה הזוכה להדבק ביצורה, אלא שבהיות הנשמה בגוף החומרי נמנע הרגשת התענוג, אבל בבוא האדם לעולם העליון בלא לבוש החומר זוכה להרגיש תענוג הנשמה בכל המצוות שקיים והוא שכר העוה"ב. והנה הצדיקים שזכוכ החומר בעוה"ז, בכל שנה ביום ההילולא נוסף עוד בעליית נשמתם בעולם העליון, ובספה"ק איתא שבכל עת שנתעלה נשמת הצדיק נותנים לו עוד הרגש תענוג מצוותיו, וכיון שנתרחק הצדיק עוד מהעוה"ז בעליותו זוכה יותר להרגיש תענוג המצוות ושמחה גדולה היא לנשמתו.

ובעת מתאספים ביום ההילולא ושמחים בשמחת הצדיק ומשתוקקים להלך בדרכו ולזכר ולטהר המח הלב והאברים כדי לעסוק בתורה ועבודה מתוך התערורות אהבה ודבקות בהשם יתברך, הוא טובה לצדיק בעולם העליון וטובה למתכנסים יחד שמאיר עליהם אור וקדושת הצדיק.

עתה מתחילים שבעת ימים ואחר כך חודש ניסן, הרה"ק מרוז"ן אמר רבש"ע הנני מוחל על העוה"ז ועל העוה"ב, העיקר שתאיר עיני ישראל שלא יהלכו כבהמות בעולם הזה. יעזור השם יתברך שזוכה להרגיש קדושת הימים ולבדוק בחורין ובסדקין, יש לבקש מהשם יתברך שבזכות הצדיקים נזכה לעשות רצונו יתברך שנברח מכל שמץ עבירה ונחיה דבקים בתורה ומצוות, וכדרך שהצדיקים עוררו בחיים חיותם רחמים וחסדים על ישראל, כן יעוררו עתה למעלה להשפיע רפואות וישועות, ונזכה לקיבוץ נדחי ישראל ולטהרתן של ישראל בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ומוסרותיהם ינתק' ומרגיש היהודי מציאותו יתברך בעולם הגשמי, ושמה ומתענג בדבקות נשמתו ביצורה. זהו ענין טהרת הפרה, כי הטומאה היא מחיצה והסתור על אור הנשמה, ועבודת היהודי לטהר עצמו בזיכרון האברים וקדושת כל עניני החומר ובוזה מגלה אור הנשמה. כדברי חז"ל (קידושין ל:) אם פגע מנוול זה משכהו לבית המדרש, וממרן הס"ק מלעכוויטש איתא משכהו לבית המדרש - למקום שדורסים עליו, כלומר שדורסים חלק החומר שלא ימנע מלהאיר אור הנשמה. ודרך המובחר על ידי יגיעת התורה - משכהו לבית המדרש, כי התורה מסירה את זוהמת החומר ומזככת את הגוף להיות טהור. וזהו שנעשה על ידי הזאת אפר פרה, שאף אם עד עתה לא היו אבריו מזוככים וגופו טהור, והיה כמחיצה של ברזל שמונע מלהרגיש אור הנשמה, על ידי אפר הפרה נטהר ונתקדש מכל טומאה וזוהמה ומרגיש תענוג הנשמה בדבקותה ביצורה בקיום תורה ומצוות.

רק בישראל שייך ענין

הטהרה והדבקות בדרך חוק

לזה נקראת מצוות הפרה חוקה, כי דבקות היהודי בהשם יתברך על ידי קדושת הנשמה היא כחוק בלא טעם, הן מצד הקב"ה שאוהב עמו ישראל וחפץ בהם כמאמר הכתוב (מלאכי א ב) 'אהבתי אתכם אמר ה', וקודם בריאת העולם כבר הסתכל הקב"ה בנשמותיהם של ישראל ורק עבורם ברא העולם ואהבה זו למעלה מטעם ודעת. וכנגד זה אהבת היהודי להשם יתברך וגודל תענוגו בדבקותו ביצורו, שהוא מטבע הנשמה שלא בטעם והשגה. על כן מצות הפרה שענינה להסיר מחיצות החומר כדי שיזכה היהודי להדבק ביצורו נקראת חוקה.

מטעם זה כל ענין טומאה וטהרה שייך רק בישראל שיש בהם חלק הנשמה והטומאה מצד הכחות שכנגד שמסתירים אור הנשמה, כמאמר רז"ל (בבא מציעא ק"ד:) אין עכו"ם מטמאים באהל, שנאמר (במדבר י"ד יד) 'אדם כי ימות באהל' - אתם קרויים אדם ואין עכו"ם קרויים אדם, כלומר כיון שאין בהם חלק הצורה אין שייך אצלם כל ענין טומאה וטהרה. וכן אמרו (נגעים י"א א) אתם מיטמאים בנגעים ואין אומות העולם מיטמאים בנגעים, כי רק ישראל שיש בהם נשמה ושייך בהם אהבה ודבקות ביצורם כחוק שלמעלה מטעם ודעת, בהם שייך ענין הטומאה שהוא מניעת הדבקות על ידי זוהמת החומר וטהרה שהוא זיכרון החומר כדי שתדבק הנשמה ביצורה.

על זה מונים השטן ואומות העולם את ישראל במצוות פרה אדומה לומר מה מצוה היא זו ומה טעם יש בה, כי אינם משיגים ענין הטהרה שהיא זיכרון החומר כדי שידבק היהודי בהשם יתברך, והוא שורש מלחמת השטן והאומות בישראל, כמאמר רז"ל (שבת פ"ט.) למה נקרא הר סיני שירדה עליו שנאה לאומות העולם, כי אינם יכולים לסבול מה שזוכים ישראל לקיים מצוות בטהרת הלב והמח ולדבק נשמתם ביצורה. וזהו אף שורש שנאת עמי הארץ לתלמידי חכמים, כי בהיותם משוקעים ל"ע בעניני החומר, אינם יכולים לסבול דבקות התלמידי חכמים בהשם יתברך בעסק התורה והמצוות על ידי טהרתם ופרישותם מעניני החומר.

התכנסנו כאן היום לרגל הילולת מרן אדמו"ר זי"ע, ובספה"ק (ראה משמרת שלום י"ב ד) איתא שההתאספות בהילולת הצדיק היא נחת רוח לנשמת הצדיק ונשפע על ידי שפע ברכה על כל המתאספים.

בשבת הקרובה קורין פרשת פרה, 'זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה' וגו' (במדבר י"ב ב), וברש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

בספה"ק הקשו מהו ענין שהשטן מונה את ישראל מה המצוה הזאת, הלא כל מצוה שמבקש היהודי לקיים מתגבר היצר למנעו ומה ענין שדוקא במצוה זה נעשה למדן לשאול מה טעמה. וכן אומות העולם הלא יש אצלם כמה מיני עבודה זרה ואין אחד שואל מהי עבודה זרה של חבירו ומה להם לשאול לטעם מצוות הפרה, בפרט שגם שאר מצוות אינם מבינים והלמאי שואלים דוקא על טעם פרה אדומה.

הנה התענוג הגדול ביותר שיכול האדם להשיג בעוה"ז הוא בעסק התורה והמצוות, כפי שנאמר על התורה (משלי ג טו) 'קרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישו בה', כל עניני עוה"ז שאנשים רודפים אחריהם כל כך לא ישו לשעה של לימוד תורה, וכל תענוגי העולם אינם שווים מאומה לנגד הטעם והתענוג שיש בתפלה ובקיום המצוות. כדאיתא בגמרא (ברכות ל:) אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא בדח טובא אמר 'וגילו ברעדה' (תהלים ב יא) כתיב, אמר ליה אנא תפילין מנחנא, פירש"י כיון שמניח תפילין אין חשש. ויש לפרש אנא תפילין מנחנא ואם כן היאך אפשר שלא ישמח ויעלז במצוות ה'.

אמנם יש להתבונן כי לכאורה כל העוסק שעה ושתים בתורה היה לבו צריך להתמלא אהבה ושמחה, והיאך יש שאין לבם מרגיש מאומה בעסקם בתורה. ובאוה"ח הק' (דברים כו יא) איתא אם היו בני אדם מרגישים עריבות מתיקות טוב התורה היו משתגעין ומתלהטין אחריה, ומה טעם באמת אין כל העוסקים בתורה מרגישים עריבותה ומשתגעין אחריה.

הרגשת תענוג הנשמה על ידי טהרת הגוף

הביאור דאיתא בספה"ק שהתענוג והשמחה בתורה ומצוות בא על ידי שיש בכל איש יהודי נשמה שהיא חלק ממנו יתברך ובתורה ומצוות מאיר ביותר אורו יתברך, כל מילה של תורה היא דבר ה' ובכל מעשה מצוה יש בה אורו יתברך, כגון מצוות תפילין שהיא מעור בהמה גסה ובמציאות גשמית זו נתלבש אור ה'. ובעת עוסק היהודי בתורה ומצוות מתאחדת נשמתו באור ה' שיש בתורה ומצוות כדרך מצא מין את מינו ונייעור (עבודה זרה ע"ג:) ועל ידי זה זוכה לתענוג ושמחה.

אמנם היות והנשמה שוכנת בגוף חומרי אינו מרגיש שמחת הנשמה, כי כח החומר שכל תשוקתו להתענג בתענוגים גשמיים הוא כסורג ובריה על הנשמה, ומונע מהאדם להרגיש תענוג הנשמה הרוחני. ולזה שבת הוא זמן 'מנוחה ושמחה אור ליהודים', כי בבוא השבת מתגלה אור הנשמה ממחיצות החומר - 'וציאים מחושך וצלמות